

	Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnej služby - DOMINO		Interný dokument č. 7/2019
	Počet strán: 14	Účinnosť: 01.01.2019	

Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO

Umiestnenie výtlačkov interného dokumentu v CSS - DOMINO	Počet
Kancelária štatutárneho zástupcu	01
Kancelária vedúcej úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy	01
Kancelária vedúcej úseku ekonomicko-prevádzkového	01
Kancelária sociálnej pracovníčky domova sociálnych služieb	01
Vstupná hala domova sociálnych služieb	01
Vstupná hala dielní pracovnej výchovy	01
Vstupná hala špecializovaného zariadenia	01

	Vypracoval:	Posúdil:	Schválil:
Meno	Mgr. Antalová	Mgr. Barborková	PaedDr. Lauková
Funkcia	sociálna pracovníčka	vedúca úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy	štatutárny zástupca
Dátum	17.12.2018	17.12.2018	17.12.2018
Podpis			
Účinnosť	01.01.2019		

Článok I

Základné ustanovenia a použité skratky

1. Ochrana ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb je zakotvená v Ústave Slovenskej republiky, vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v Európskej sociálnej charte, v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/ Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) a iných medzinárodných a všeobecne záväzných právnych normách a pravidlách občianskeho spolužitia.
2. Ľudské práva sú oprávnenia priznané jednotlivcovi, ktoré mu umožňujú plne využívať svoje schopnosti, inteligenciu, talent a znalosti na uspokojenie duchovných a iných túžob a cieľov. Sú podstatné pre dôstojnosť a autenticnosť ľudskej bytosti, sú priznané každému bez rozdielu, napriek tomu však nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.
3. Hlavným cieľom Centra sociálnych služieb – DOMINO je zabezpečiť dodržiavanie a ochranu práv a slobôd všetkých prijímateľov sociálnych služieb, uplatňovanie ľudsko – právneho, nediskriminačného prístupu a rešpektovania ľudskej dôstojnosti.
4. O ľudských právach a slobodách je pri prijímaní do Centra sociálnych služieb – DOMINO informovaný každý PSS spôsobom a formou vždy prispôbenu jeho veku a zdravotnému znevýhodneniu, a to v súlade s týmto interným dokumentom (bez akéhokoľvek náznaku diskriminácie). Rovnako sú informovaní aj rodinní príslušníci, resp. zákonní zástupcovia alebo opatrovník PSS, a to o právach a slobodách PSS, ale aj o právach a slobodách pre nich vyplývajúcich zo vzájomných vzťahov (k prijímateľovi, k zariadeniu).
5. Interný dokument Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb v Centre sociálnych služieb – DOMINO uvádza základné práva a slobody prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO a bližšie ich špecifikuje v oblasti poskytovania sociálnej služby ako aj v jednotlivých oblastiach života prijímateľov sociálnej služby v podmienkach Centra sociálnych služieb – DOMINO. Zároveň je v tomto internom dokumente špecifikovaný aj spôsob ochrany, dohľadu, preventívnych a kontrolných opatrení súvisiacich so základnými ľudskými právami a slobodami všetkých prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO.
6. Centrum sociálnych služieb – DOMINO vychádza z právnych dokumentov ustanovujúcich ľudské práva a slobody, v ktorých sú si všetci prijímatelia sociálnych služieb rovní, a ktoré sú pre každého z nich neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. Centrum sociálnych služieb – DOMINO ich zaručuje všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie.

7. Centrum sociálnych služieb – DOMINO vo všetkých svojich vypracovaných interných dokumentoch síce používa pojmy „prijímateľ sociálnej služby a záujemca o sociálnu službu“ v mužskom rode, ale v oboch prípadoch nimi označuje oba rody (ženský aj mužský). Používanie pojmov je bez náznaku rodovej alebo akejkoľvek inej diskriminácie. Dôvodom pre použitie týchto pojmov v jednom gramatickom rode, ako rodovej neutralizácie, je prehľadné spracovanie a formulácia interných dokumentov zariadenia s cieľom znižovania náročnosti čitateľnosti, poňatia textu a jeho obsahu. Pri uvádzaní tohto bodu tohto interného dokumentu vychádza Centrum sociálnych služieb – DOMINO z Dokumentov Rady Európy.
8. Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby je v Centre sociálnych služieb - DOMINO základným princípom a meradlom kvality poskytovanej sociálnej služby. V tejto súvislosti je každý zamestnanec Centra sociálnych služieb - DOMINO, ktorý zistí v tomto internom dokumente chybu, povinný o nej bezodkladne informovať spracovateľa a štatutárneho zástupcu Centra sociálnych služieb - DOMINO.
9. Použité skratky
Centrum sociálnych služieb – DOMINO: CSS – DOMINO
Domov sociálnych služieb: DSS
Špecializované zariadenie: ŠZ
Prijímateľ sociálnej služby: prijímateľ

Článok II

Práva a slobody prijímateľov sociálnych služieb

V CSS – DOMINO sú zabezpečované a dodržiavané:

1. právo na ochranu ľudského života, zdravia a bezpečnosť

a) v oblasti základných ľudských práv:

- každý prijímateľ má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť,
- žiaden z prijímateľov nesmie byť otrokom, nesmie byť mučený, trestaný,
- so žiadnym prijímateľom nesmie byť zaobchádzané kruto, neľudsky, ponižujúco a diskriminačne, na zabezpečenie tohto práva každému prijímateľovi má zariadenie vypracovaný presný postup a zásady pri použití telesných a netelesných obmedzení v *Internej smernici č. 8/2019 o určení postupov, pravidiel a operatívnych opatrení na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby a prostriedkov telesného a netelesného obmedzovania v Centre sociálnych služieb - DOMINO* v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, ktorá zaručuje, aby neboli prijímané a vykonávané rozhodnutia, ktoré prijímateľa znevýhodňujú v porovnaní s inou osobou, a aby sa s ním nezaobchádzalo menej priaznivo, ako sa zaobchádza s inou osobou v porovnateľnej situácii,
- v prípade potreby má zariadenie pre prijímateľa vypracovaný *Rizikový a krízový plán prijímateľa sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO*, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie prijímateľa a slúži nielen na riešenie vzniknutých situácií spojených

so zdravotným znevýhodnením prijímateľa, ale aj ako prevencia vzniku krízových situácií (*Rizikový a krízový plán prijímateľa sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO* je bližšie špecifikovaný v *Internej metodike o individuálnom plánovaní poskytovania sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO*, č. 32/2019),

b) v oblasti ochrany zdravia:

- každý prijímateľ má nárok na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poistenia a uzatvorenej dohody o poskytovaní lekárskej starostlivosti so všeobecným lekárom, pričom zariadenie rešpektuje slobodnú voľbu lekára,
- v prípade potreby zabezpečujú odbornú lekársku starostlivosť odborní lekári,
- prijímateľovi sú v zariadení lieky podávané na základe predpisu lekára a zmena užívania liekov je možná len so súhlasom a na základe písomného potvrdenia lekára,
- v zariadení má prijímateľ právo na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zmysle Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 109/2009 Z. z., ktorou sa ustanovuje výber zdravotných výkonov z katalógu zdravotných výkonov, ktoré v zariadeniach sociálnych služieb vykonávajú zamestnanci zariadenia sociálnych služieb, riadne zabezpečovanie náležitej hygieny a úkonov súvisiacich s ošetrovateľskou starostlivosťou,
- v zariadení má prijímateľ právo na poskytovanie fyzioterapie v rozsahu svojho zdravotného znevýhodnenia,
- zamestnanci zariadenia dbajú o zabezpečenie náležitého odpočinku podľa individuálnych potrieb prijímateľa, teplej a zdravej stravy, ktorá je svojím zložením, spôsobom úpravy a množstvom prispôbená veku a zdravotnému stavu prijímateľa,
- zariadenie chráni zdravie prijímateľov – nefajčiarov a dbá na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov, bližšie informácie sú uvedené v *Internej smernici na určenie podmienok súvisiacich s fajčením v priestoroch Centra sociálnych služieb – DOMINO* č. 10/2009,

c) v oblasti ochrany integrity osobnosti

- zamestnanci zariadenia sa usilujú, aby život prijímateľov bol čo najprirodzenejší, prostredníctvom rôznych aktivít zabezpečujú ich individuálny osobný rast, aktivizujú ich k posilneniu sebestačnosti, podporujú ich začlenenie do spoločnosti, a tým zabraňujú ich sociálnemu vylúčeniu,

2. právo na osobnú slobodu

a) v oblasti základných osobných slobôd

- zamestnanci zariadenia dbajú, aby pri práci s prijímateľom neobmedzovali jeho osobnú slobodu a neprimerane nezasahovali do súkromia prijímateľa,

b) v oblasti pohybu, pobytu a kontaktovania sa

- zariadenie zaručuje prijímateľovi právo voľného pohybu v priestoroch zariadenia, okrem miestností určených pre zamestnancov a miestností označených bezpečnostným technikom nápisom „nevstupovať“, právo navštevovať sa s ostatnými prijímateľmi v priestoroch zariadenia, prípadne spoločne vykonávať záujmové a oddychové činnosti a stretávať sa pri príprave spoločného stolovania a stravovania,
- prijímateľovi zariadenie umožňuje realizovať individuálne vychádzky mimo priestorov zariadenia samostatne alebo v sprievode osoby, ktorú si na základe vlastnej vôle určí,

- prijímateľ môže byť obmedzený v slobode pohybu a pobytu len v prípadoch ustanovených zákonmi Slovenskej republiky (najmä v prípade ohrozenia života alebo zdravia prijímateľa, alebo ohrozenia života, zdravia iných fyzických osôb, a v prípade nevyhnutného doprovodu na zabezpečenie ochrany zdravia a života prijímateľa),
- prijímateľovi zabezpečuje zariadenie právo kontaktovať sa s rodinou, priateľmi a inými jemu blízkymi osobami, a to telefonicky, osobne alebo písomne s cieľom udržiavať kontakty prijímateľa s rodinou, priateľmi a komunitou,

c) v oblasti voľby a spoluorganizácie denných aktivít

- prijímateľ má právo vlastného výberu druhu aktivít, spoluorganizovať denné aktivity súvisiace s jednotlivými oblasťami života zahrnuté v individuálnom pláne,
- prijímateľ má právo výberu kľúčového pracovníka, ktorým môže byť ktorýkoľvek zamestnanec zariadenia podporujúci a sprevádzajúci prijímateľa v procese individuálneho plánovania identifikáciou individuálnych potrieb a cieľov prijímateľa a taktiež účasti pri vyhodnotení plnenia individuálneho plánu,
- zariadenie realizuje voľnočasové aktivity, ktoré v čo najvyššej možnej miere prispôbujú želaniam prijímateľa,
- prijímateľovi sú v zariadení vytvárané také podmienky, aby vykonávané záujmové činnosti podľa vlastného výberu podporovali jeho rozvoj a pocit užitočnosti, ako aj ďalšie spoločne stanovené ciele,
- zamestnanci zariadenia v závislosti na zdravotnom stave dobrovoľne zapájajú prijímateľa, v rámci rozvoja sebaobsluhy a nácviku pracovných zručností, do drobných domácich činností, ako napr. pomoc pri dennom udržiavaní poriadku vo svojich izbách, pri starostlivosti o svoje osobné veci, pri udržiavaní poriadku v spoločných priestoroch, alebo aj pri iných činnostiach s cieľom zútlmenia prostredia zariadenia (napr. tématickou výzdobou),
- zamestnanci zariadenia umožňujú prijímateľovi, v prípade jeho záujmu, podieľať sa aj na úprave okolia zariadenia (napr. výsadbe kvetov),
- zamestnanci zariadenia podporujú účasť prijímateľa na kultúrnom živote spoločnosti, na kultúrno-spoločenských podujatiach organizovaných zariadením s cieľom jeho sebaaprezentácie, ale aj na podujatiach realizovaných inými kultúrnymi inštitúciami a organizáciami,
- zariadenie každému prijímateľovi poskytuje sociálne služby podporujúce spoluprácu prijímateľa s jeho rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na jeho návrat do prirodzeného rodinného alebo komunitného prostredia,

d) v oblasti medziľudských vzťahov

- prijímateľ má právo na súkromie, súkromný život, do ktorého iný prijímateľ nesmie zasahovať,
- zamestnanci zariadenia dbajú na dodržiavanie zásady: „sloboda jedného prijímateľa končí tam, kde začína sloboda druhého prijímateľa“,
- prijímateľ má právo v zariadení vykonávať činnosť, pokiaľ táto činnosť alebo jej rozsah nie je na úkor jeho zdravia, nenaruša pokoj a neohrozuje zdravie ostatných prijímateľov, iných osôb alebo zamestnancov zariadenia,

e) v oblasti plnenia záväzkov zo strany zariadenia vyplývajúcich z uzatvorenej Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a o platení úhrady za poskytovanie sociálnej služby

- zariadenie akceptuje slobodnú vôľu prijímateľa pri voľbe druhu, rozsahu a spôsobu poskytovania sociálnych služieb, pričom prijímateľ nesie osobnú zodpovednosť za svoje rozhodnutie,
- každý prijímateľ je v zariadení adekvátnou formou (vzhlľadom k svojmu zdravotnému stavu a úrovni rozumových schopností) informovaný o interných dokumentoch zariadenia, ktoré zaručujú prijímateľovi bezpečie, poskytovanie kvalitných a odborných sociálnych služieb a zároveň zohľadňujú vzájomné súžitie a práva všetkých prijímateľov zariadenia,
- každý prijímateľ má právo na prerušenie poskytovania sociálnych služieb,

3. právo na slobodu slova a prejavu, na slobodný prístup k informáciám a písomnostiam, na zhromažďovanie sa,

a) *právo na slobodu slova a prejavu:*

- prijímateľ slobodne vyjadruje svoje požiadavky, myšlienky, názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom,
- každý prijímateľ (alebo ním zvolený zástupca) má právo podať sťažnosť písomnou (listinnou alebo elektronickou) alebo ústnou formou, a táto sťažnosť musí byť náležite vybavená v súlade s *Internou smernicou č. 30/2019 o podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností podaných v Centre sociálnych služieb – DOMINO*,
- zariadenie zabezpečuje prijímateľovi právo spolupodieľať sa na určovaní životných podmienok, slobodne vyjadriť svoje pripomienky a názory na život v zariadení,

b) *právo na slobodný prístup k informáciám a k písomnostiam:*

- prijímateľ má právo na prístup k informáciám, k osobným záznamom a písomnostiam súvisiacich s jeho osobou,
- prijímateľ má právo byť informovaný o všetkých skutočnostiach vyplývajúcich z poskytovania sociálnej služby (výška úhrady a spôsob jej platenia, a pod.),
- prijímateľ má právo na listové tajomstvo, v prípade, že si nevie, alebo nemôže prečítať obyčajnú listovú zásielku, môže ju v jeho prítomnosti otvoriť poverený zamestnanec s jeho súhlasom, alebo zamestnanec, ktorého si prijímateľ sám určí,

c) *právo na zhromažďovanie sa:*

- prijímateľ má právo na pokojné zhromažďovanie sa a slobodné združovanie sa v spolkoch, spoločnostiach, združeníach (Občianske združenie DOMINO – Prievidza, Slovenský zväz zdravotne postihnutých),

4. právo na vzdelávanie, prípravu na povolanie a slobodnú voľbu povolania,

- zariadenie u každého prijímateľa zabezpečuje komplexný rozvoj ľudského potenciálu, osobnosti, talentu a tvorivosti, duševných a telesných schopností v maximálnej možnej miere prostredníctvom svojej činnosti,
- maloletý prijímateľ má právo na vzdelávanie a na vytváranie podmienok zabezpečujúcich plnenie povinnej školskej dochádzky ako komplexného procesu učenia sa a socializácie s cieľom rozvíjať jeho osobnosť po stránke telesnej a duševnej v súlade so zákonom č.

245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- v prípade prípravy prijímateľa na povolanie je plne akceptovaná slobodná voľba povolania,
- v prípade slobodného rozhodnutia sa prijímateľa zaradiť do pracovného procesu, zariadenie plne rešpektuje jeho právo na prácu,

5. právo na ochranu mena, na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti, na ochranu pred predsudkami a negatívnymi hodnoteniami

- zariadenie osobné údaje prijímateľa verejne nezverejňuje, výnimkou je zverejnenie fotografií z rôznych spoločenských akcií na nástenke (v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení a dielňach pracovnej výchovy), na webovej stránke zariadenia, alebo webovej stránke Trenčianskeho samosprávneho kraja, a to vždy len s písomným Súhlasom so spracovaním osobných údajov prijímateľa,
- zamestnanci zariadenia dodržiavajú mlčanlivosť o skutočnostiach súvisiacich s prijímateľom, pretože neopatrnosť a v mnohých prípadoch i nechtiac vypustené slová môžu mať zlý vplyv na prijímateľa, jeho život, a následné vnímanie jeho osoby verejnosťou,
- zamestnanci zariadenia komunikujú s prijímateľom slušne a správne, rovnako tak v rôznych situáciách vzniknutých počas dňa i konajú,
- zamestnanci zariadenia pristupujú k prijímateľovi s rešpektom, oslovujú a predstavujú prijímateľa jeho menom, alebo oslovením podľa prania prijímateľa,
- zamestnanci zariadenia vytvárajú také podmienky pre prijímateľov, aby mohli vykonávať zmysluplné činnosti a žili dôstojný život v príjemnom a čistom prostredí,
- zamestnanci zariadenia pomáhajú prijímateľom rozvíjať a udržiavať úroveň primeranej komunikácie, dbajú na správne vyjadrovanie a správanie sa v jednotlivých situáciách bežného života s cieľom pozitívneho vnímania prijímateľov v očiach verejnosti,
- zariadenie dbá na vytváranie pozitívneho obrazu o svojej činnosti, činnosti a rozmanitom živote prijímateľov v zariadení, ako aj pozitívnu prezentáciu zverejňovaním jednotlivých aktivít prijímateľov na webovej stránke zariadenia a v médiách,
- zamestnanci zariadenia dbajú, aby šatstvo prijímateľa svojím vzhľadom a čistotou zachovávalo jeho ľudskú dôstojnosť, rovnako dbajú aj na celkovú úpravu zovňajšku prijímateľa, s prihliadnutím na jeho slobodnú voľbu (účesu, dĺžky a farby vlasov, použitie líčenia, štýl holenia a pod.)

6. právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného a súkromného života,

- zariadenie zabezpečuje ochranu pred uverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o rodine, rodinných príslušníkoch prijímateľa, a o informáciách, ktoré sa zamestnanci dozvedia počas poskytovania sociálnej služby o rodine prijímateľa, vždy zachovávajú mlčanlivosť,
- prijímateľ a jeho rodinní príslušníci majú možnosť sa v prípade záujmu zúčastniť podujatí organizovaných zariadením, stretávať sa s inými rodinami a spolu so zamestnancami zariadenia vytvárajú komunitu, v rámci ktorej môžu diskutovať o svojich problémoch, ťažkostiach a životných situáciách,

- prijímatelia, rodinní príslušníci a ich zástupcovia majú možnosť zúčastňovať sa na stretnutiach rodičov a priateľov prijímateľov organizovaných zariadením, v rámci ktorých môžu diskutovať o všetkých záležitostiach súvisiacich s poskytovaním sociálnej služby v zariadení,

7. právo na vlastníctvo majetku, náhradu škody

- v zariadení má každý prijímateľ právo vlastníť majetok, vrátane peňažných prostriedkov a má právo obklopovať sa vecami, ktoré majú pre neho citovú hodnotu a žiadny prijímateľ nesmie byť zbavený tohto svojho majetku,
- prijímateľ má právo na ochranu svojich peňažných prostriedkov, čo zaručuje *Interná smernica č. 9/2019 o operatívnej evidencii, spravovaní a úschove finančných prostriedkov a majetku prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO*,
- prijímateľ má právo na súkromie a ochranu svojich osobných vecí vo svojej izbe a zamestnanec zariadenia do nej môže vstúpiť len po predchádzajúcom súhlase prijímateľa, okrem situácie, ktorá neznesie odklad a vstup je nevyhnutný na ochranu života, zdravia alebo majetku prijímateľa, na ochranu práv a slobôd iných prijímateľov alebo ochranu majetku zariadenia,
- právo na náhradu a úhradu škody spôsobenej zariadením, štátnym orgánom alebo orgánom verejnej správy,

8. právo na slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery, na zmenu náboženského vyznania a viery, verejne prejavovať svoje zmýšľanie, náboženstvo, vieru, zúčastňovať sa náboženských obradov

- zariadenie umožňuje každému prijímateľovi zúčastňovať sa na bohoslužbách,
- zamestnanci zariadenia plne rešpektujú vierovyznanie každého prijímateľa a v rámci možnosti sú mu nápomocní pri uspokojovaní jeho duchovných potrieb,

9. právo na súdnu a inú právnu ochranu, na zapájanie sa do vecí verejných, spôsobilosť na práva

- každý prijímateľ má spôsobilosť na práva, a to aj v prípade, ak má súdom obmedzenú spôsobilosť na právne úkony a je mu zaručené domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde, právo obrátiť sa na súd a právo na prezumpciu nevinu,
- zariadenie plne rešpektuje skutočnosť, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nezbavuje prijímateľa práva na vlastný názor a na jeho vyjadrenie, práva na rozhodovanie sa vo veciach bežného života a ani ostatných základných práv a slobôd, zakotvených Ústavou SR,
- obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neodníma prijímateľovi možnosť domáhať sa na súde svojich práv, ak sa prijímateľ domnieva, že boli dotknuté, alebo že neboli dodržané zásady rovnakého zaobchádzania a rovnako nie je dôvodom na neskúmanie podnetov, návrhov, pripomienok a sťažností prijímateľa, nerešpektovanie jeho rozhodnutí a ani dôvodom na obmedzovanie jeho pohybu a kontaktu so zvolenými osobami,
- zároveň zamestnanci zariadenia rešpektujú, že obmedzenie spôsobilosti sa týka len súdom určených oblastí a rozsahu, a neobmedzujú prijímateľa v iných oblastiach, na ktoré sa obmedzenie spôsobilosti nevzťahuje,

- zariadenie umožňuje prijímateľovi prístup k pomoci pri uplatňovaní svojich práv a právom chránených záujmov prostredníctvom sociálneho poradenstva, napomáha prijímateľovi pri administratívne súvisiacej s úradnými záležitosťami a právnymi úkonmi,
- prijímatelia (zákonní zástupcovia) môžu využiť právnu pomoc aj prostredníctvom *Centra právnej pomoci* (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Šumperská 1, Prievidza, t. č. 0650 105 100), ktoré poskytuje komplexnú právnu pomoc (od právneho poradenstva až po zastupovanie pred súdom právnikom centra alebo advokátom, prípadne riešenie sporu prostredníctvom mediátora) pre ľudí s nepriaznivou sociálnou a finančnou situáciou,
- každý prijímateľ má právo zúčastniť sa na vláde svojej krajiny buď priamo, alebo prostredníctvom svojich zástupcov zvolených vo voľbách do samosprávy, parlamentu ako aj v prezidentských voľbách,
- Ústava Slovenskej republiky zaručuje zdravotne znevýhodnenému občanovi ako oprávnenému voličovi možnosť hlasovať vo voľbách prostredníctvom členov príslušnej okrskovej volebnej komisie, ktorá ich v mieste pobytu s prenosnou volebnou schránkou, obálkou a hlasovacími lístkami, pričom zabezpečia, aby bola zachovaná tajnosť hlasovania (Príloha – Informačný materiál Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike),

10. právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva

- prijímateľ má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o možných dopadoch na zdravie človeka, o ochrane kultúrneho dedičstva,
- v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Prievidza zariadenie realizuje pre prijímateľov besedy s rôznou tematikou týkajúcou sa zdravého životného štýlu a ochrany životného prostredia, výlety do horského prostredia alebo prímorských oblastí,
- v spolupráci s Regionálnym kultúrnym centrom zabezpečuje zariadenie návštevy výstav a galérii s cieľom sprostredkovať prijímateľom kultúrne dedičstvo,

11. právo národnostných menšín a etnických skupín

- príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nesmie byť žiadnemu prijímateľovi na ujmu, zaručuje sa mu všestranný rozvoj, najmä právo spoločne s inými príslušníkmi menšiny alebo skupiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie a vzdelávať sa v ich materinskom jazyku a používať ho v úradnom styku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie,
- v prípade potreby, napr. na uľahčenie komunikácie, zabezpečenie adaptačného procesu na nové sociálne prostredie, zabezpečí zariadenie prijímateľovi tlmočníka, pričom dĺžka tlmočnických služieb je závislá na individuálnych potrebách prijímateľa,

12. právo na ochranu manželstva, rodičovstva, rodiny, osobitnú starostlivosť o tehotné ženy, rodičovskú výchovu a starostlivosť,

- každý má právo na život, ľudský život je hodný ochrany už pred narodením,
- každý prijímateľ má právo slobodne uzatvárať manželstvo za zákonom stanovených podmienok,

- každý prijímateľ má právo založiť si rodinu a požadovať jej ochranu od štátu,
- zariadenie pre všetkých prijímateľov poskytuje sociálne a špecializované sociálne poradenstvo v oblasti manželstva, rodičovstva, rodiny a s ňou súvisiacej výchovy maloletých detí,

13. právo na sociálne istoty, na prácu, spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky,

- každý prijímateľ má právo na primerané hmotné a sociálne zabezpečenie, ktoré mu garantuje štát,
- zariadenie prostredníctvom odborných zamestnancov dohliada na zmeny v legislatíve sociálneho zabezpečenia a dbá, aby prijímatelia mali zabezpečenú primeranú životnú úroveň z ekonomického hľadiska, aby ich finančný príjem neklesol pod úroveň životného minima,
- zariadenie poskytuje prijímateľom sociálne a špecializované sociálne poradenstvo aj v oblasti nároku na štátne sociálne dávky príp. možnosti uplatnenia sa na trhu práce.

Článok III

Interný dohľad nad dodržiavaním práv a slobôd prijímateľov

1. Riaditeľka zariadenia ako štatutárny zástupca CSS – DOMINO vedúca úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy, sociálna pracovníčka DSS a *zástupca* alebo *zástupcovia prijímateľov* dohliadajú na dodržiavanie práv a slobôd všetkých prijímateľov zariadenia.
2. Pri zabezpečovaní dohľadu nad ochranou ľudských práv a slobôd prijímateľov v zariadení sú nápomocní *zástupca* alebo *zástupcovia prijímateľov*, ktorí v prípade porušenia ľudských práv a slobôd prijímateľov bezodkladne nahlásia zistený stav sociálnemu pracovníkovi DSS.
3. Každá osoba, ktorá videla, počula, dozvedela sa alebo sa domnieva, že nie sú napĺňané alebo sú porušované práva a slobody prijímateľov, má právo a zároveň aj povinnosť bezodkladne oznámiť zistený stav alebo svoju domnienku sociálnemu pracovníkovi DSS. Sociálny pracovník DSS to zaeviduje do *Evidencie porušovania ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO* a bezodkladne to nahlási vedúcej úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy a riaditeľke zariadenia, aby mohli určiť nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.
Evidencia porušovania ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO, ktorá obsahuje:
  - dátum zapísania porušenia ľudských práv a slobôd,
  - dátum porušenia ľudských práv a slobôd,
  - meno a priezvisko prijímateľa, u ktorého boli porušené ľudské práva a slobody (aj domnienka o porušení),
  - meno a priezvisko osoby, ktorá ľudské práva a slobody porušila,
  - spôsob porušenia ľudských práv a slobôd vrátane opisu okolností a situácie,
  - stanovené nápravné opatrenie štatutárnym zástupcom,
  - preventívne opatrenia na zabránenie opakovaniu porušenia ľudských práv a slobôd.

4. V prípade zistenia pochybenia pri naplňaní práv a slobôd prijímateľov štatutárny zástupca postupuje v súlade s internými dokumentmi Centra sociálnych služieb – DOMINO a so Zákonom č. 311/2001 Z. z. (Zákonník práce).
Nápravné opatrenia na odstránenie pochybenia alebo problému súvisiaceho s ochranou práv a slobôd prijímateľov stanoví riaditeľka zariadenia ako štatutárny zástupca.
5. K naplňaniu a udržiavaniu kvality poskytovanej sociálnej služby v CSS – DOMINO pristupuje štatutárny zástupca spolu so zástupcami jednotlivých úsekov zariadenia aj realizáciou interných pracovných porád zameraných na odborné školenia, komunikáciu so zamestnancami (vrátane možnosti individuálnej alebo skupinovej supervízie) a ich edukáciu v oblasti práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb, a to aj v zmysle aktualizácie všeobecne záväzných právnych predpisov. Cieľom týchto aktivít je zabezpečiť všetkým prijímateľom kvalitný a dôstojný život v zariadení a súčasne predchádzať prípadným pochybeniam pri naplňaní a ochrane ich práv a slobôd.
6. Opatrenia CSS – DOMINO, ktorými zabezpečuje ochranu a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd prijímateľov sú:
  - a) *preventívne opatrenia:*
    - zapájanie prijímateľov ako partnerov do spoluorganizácie života v zariadení v rámci komunitných stretnutí, ktorých cieľom je, okrem iného, aj zvyšovanie právneho vedomia prijímateľov,
    - možnosť vyjadrenia názoru a predkladania návrhov prijímateľov prostredníctvom nimi zvoleného *zástupcu* alebo *zástupcov prijímateľov*,
    - zaznamenávanie návštev a osobných kontaktov prijímateľov v zariadení do *Knihy hlásení* podľa ich želania a osobnej vôle (vrátane akceptácie možnosti zabezpečenia prítomnosti zamestnanca),
    - podporovanie zamestnancov k zvyšovaniu si odbornej spôsobilosti formou školení, ďalšieho vzdelávania,
    - supervidovanie zamestnancov individuálnou alebo skupinovou formou, s cieľom napomôcť zvyšovať kvalitu odbornej práce a podnecovať osobnostný rozvoj zamestnancov (zabránenie vytvárania predsudkov, diskriminačného správania a neľudského zaobchádzania),
    - konzultovanie vzniknutých situácií súvisiacich s porušovaním ľudských práv a slobôd prijímateľov s externým psychológom,
  - b) *kontrolné opatrenia:*
    - rozhovor s prijímateľmi,
    - nahliadnutie do *Evidencie porušovania ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO*,
    - osobná kontrola ich dodržiavania realizovaná sociálnym pracovníkom DSS alebo vedúcou úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy, a to kedykoľvek počas dňa (aj mimo ich pracovnej doby), po predchádzajúcom nahlásení štatutárnemu zástupcovi zariadenia,
    - vyššie uvedené kontrolné opatrenia sa môžu vykonať kedykoľvek, a to štatutárnym zástupcom zariadenia, vedúcou úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy a sociálnym pracovníkom,

c) *nápravné opatrenia:*

- stanovené štatutárnym zástupcom CSS – DOMINO podľa individuálnej povahy porušenia ľudských práv a slobôd.

Článok IV

Záverčné ustanovenia

1. V prípade, ak dôjde k aktualizácii všeobecne záväzných právnych predpisov súvisiacich s právami a slobodami prijímateľov sociálnych služieb, dôjde k aktualizácii aj tohto interného dokumentu.
2. S týmto interným dokumentom boli zamestnanci Centra sociálnych služieb – DOMINO oboznámení v rámci pracovnej porady zamestnancov na jednotlivých úsekoch zariadenia (Príloha č. 2).
3. Tento interný dokument je k nahliadnutiu:
  - v kancelárii štatutárneho zástupcu CSS – DOMINO,
  - v kancelárii vedúcej úseku sociálno-zdravotníckeho a výchovy,
  - v kancelárii vedúcej úseku ekonomicko-prevádzkového,
  - v kancelárii sociálnej pracovníčky domova sociálnych služieb,
  - vo vstupnej hale domova sociálnych služieb CSS – DOMINO,
  - vo vstupnej hale dielni pracovnej výchovy CSS – DOMINO,
  - vo vstupnej hale špecializovaného zariadenia CSS – DOMINO.
3. Tento interný dokument nadobúda účinnosť dňom 01.01.2019.

Článok V

Súvisiace normy, predpisy, dokumenty a prílohy

1. CSS – DOMINO dodržiava zákonom stanovené povinnosti v oblasti ochrany a podpory ľudských práv a slobôd nielen prijímateľov sociálnej služby, ale aj zamestnancov a pri poskytovaní sociálnych služieb prijímateľom CSS – DOMINO dodržiava:

a) *súvisiace normy, predpisy a dokumenty*

- Ústava SR,
- Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN,
- Európska sociálna charta,
- Dohovor o právach dieťaťa,
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- Charta základných práv Európskej únie,
- Charta práv osoby s autizmom,
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce Slovenskej republiky,
- Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon),

- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991/ Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií),
- Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 311/2001 Z. (Zákonník práce),
- Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 109/2009 Z. z., ktorou sa ustanovuje výber zdravotných výkonov z katalógu zdravotných výkonov, ktoré v zariadeniach sociálnych služieb vykonávajú zamestnanci zariadenia sociálnych služieb,
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,

b) súvisiace interné dokumenty a smernice

- Pracovný poriadok Centra sociálnych služieb – DOMINO (Interný dokument č. 1/2019),
- Domáci poriadok Centra sociálnych služieb – DOMINO (Interný dokument č. 2/2019),
- Mzdový poriadok Centra sociálnych služieb – DOMINO (Interný dokument č. 3/2019),
- Interná metodika k rokovaniu so záujemcom o sociálne služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO č. 5/2019,
- Interná smernica o pravidlách prijímania prijímateľov sociálnej služby do zariadenia Centra sociálnych služieb – DOMINO č. 6/2019,
- Interná metodika o individuálnom plánovaní poskytovania sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO č. 32/2019
- Interná smernica o určení postupov, pravidiel a operatívnych opatrení na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby a prostriedkov telesného a netelesného obmedzovania v Centre sociálnych služieb - DOMINO č. 8/2019,
- Interná smernica o operatívnej evidencii, spravovaní a úschove finančných prostriedkov a majetku prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO č. 9/2019,
- Interná smernica na určenie podmienok súvisiacich s fajčením v priestoroch Centra sociálnych služieb – DOMINO č. 10/2019,
- Interná smernica o podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností podaných v Centre sociálnych služieb – DOMINO č. 30/2019,
- Bezpečnostná dokumentácia (informačných systémov ID: 18762) vypracovaná spoločnosťou Osobnyudaj.sk, s.r.o., r. 2018.

2. Súčasťou tohto Interného dokumentu Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO sú prílohy:

Príloha č. 1: Informačný materiál o voľbách do samosprávnych krajov, vypracovaný v roku 2017 Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike,

Príloha č. 2: Záznam o oboznámení sa s interným dokumentom.

V Prievidzi, dňa 17.12.2018

PaedDr. Iveta Lauková
riadiateľka CSS – DOMINO

ZÁZNAM O OBOZNÁMENÍ SA S INTERNÝM DOKUMENTOM

Svojím podpisom potvrdzujem, že som bol oboznámený s Interným dokumentom Ochrana práv a slobôd prijímateľov sociálnej služby v Centre sociálnych služieb – DOMINO a vyhlasujem, že rešpektujem ustanovenia tohto interného dokumentu a pri práci budem postupovať v súlade s týmto interným dokumentom.

P. č.	Meno zamestnanca	Dátum	Podpis
1.	Lauková Iveta, PaedDr.		
2.	Barborková Jana, Mgr.		
3.	Brišová Andrea, Mgr.		
4.	Luscoňová Andrea, Mgr.		
5.	Stančeková Ingrida, Mgr.		
6.	Antalová Denisa, Mgr.		
7.	Čiaky Miroslav, PaedDr.		
8.	Madaj Miroslav		
9.	Luscoň Vladimír		
10.	Andrejovská Paula		
11.	Cyprichová Ľubica		
12.	Magátová Eva		
13.	Učníková Ingrid, Bc.		
14.	Mellová Ingrid		
15.	Tisajová Terézia		
16.	Hudecová Ida		
17.	Kohútová Magdaléna		
18.	Ganzová Margita		
19.	Barčíková Silvia		
20.	Nyilašová Tatiana		
21.	Košianová Veronika		
22.	Čmiko Miroslav		
23.	Uhrín Miroslav		
24.	Petrisková Stanislava, Ing.		
25.	Moravcová – Mokrišová Ľubica		
26.	Gorná Viera		
27.	Halač Róbert		
28.	Šimková Katarína		
29.	Šimová Dana		
30.	Súder Jozef		
31.	Kudoláni Ján		
32.	Majtánová Zuzana		